

کرونا شاغلین کدام بخش‌ها را افزایش داد؟

نتایج یک پژوهش نشان می‌دهد که گرچه تحت تاثیر کاهش شیوع کرونا از تعداد شاغلین بخش‌های آموزش، پست و مخابرات و بهداشت و مددکاری اجتماعی کاسته شده، اما در مقابل تعداد شاغلین برخی از فعالیت‌های اقتصادی نظیر املاک و مستغلات، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری با افزایش روبه رو بوده است.

برابر نتایج طرح آمارگیری از نیروی کار مرکز آمار ایران در بهار سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ تعداد شاغلین در بهار ۱۴۰۰ نسبت به بهار سال ۱۳۹۹ افزایش داشته که اصلی‌ترین دلیل آن کاهش تاثیر شیوع کرونا و ایجاد رونق در برخی از فعالیتهای اقتصادی بوده است.

بر اساس گزارش وزارت کار، تعداد اطلاعات راهبردی وزارت کار، تعداد شاغلین بخش خدمات در بهار امسال نسبت به فصل مشابه سال قبل ۱۶۰ هزار نفر افزایش داشته است. این در حالی است که نسبت به بهار سال ۱۳۹۸ با زیرش ۵۸۸ هزار نفری نیروهای کار در این بخش روبه رو بوده ایم.

در بخش هتل و رستوران همچنان ریزش نیروهای کار مشاهده می‌شود به نحوی که تحت تاثیر شیوع ویروس کرونا ۲۵ هزار و ۶۲۱ نفر شاغلین این بخش کاسته شده در چند که این کاهش به شدت قبل نیست.

بخش فروش و نگهداری، تعمیر وسایل نقلیه موتوری و موتور سیکلت و خرده‌فروشی سوخت خودرو نیز در حالی که در بهار ۱۳۹۹ کاهش تعداد شاغلین را نشان می‌دهد، در بهار ۱۴۰۰ با افزایش ۵۵ هزار نفری روبه رو شده است. شاغلین بخش خرده‌فروشی با ۶۲ هزار نفر افزایش همچنان به روند افزایشی خود ادامه می‌دهد.

در بخش اداره امور عمومی نیز آمارها از رشد تعداد شاغلین به حدود ۴۲ هزار نفر خبر می‌دهد که این افزایش با تجمع مجوزهای استخدام در ارتباط بوده است.

در حوزه فعالیتهای مربوط به املاک و مستغلات تعداد شاغلین در مقایسه با بهار سال گذشته افزایش داشته و به بیش از ۲۰۰ هزار نفر رسیده است، اما در بهار ۱۴۰۰ بخش آموزش با کاهش ۸۵ هزار نفری نیروهای کار همچنان روند کاهشی تعداد شاغلین را دنبال می‌کند و در مقایسه با بهار ۱۳۹۸ بیش از ۲۱۴ هزار نفر کاهش را نشان می‌دهد.

به موجب این گزارش در حوزه فعالیتهای خدماتی همچون پست و مخابرات و واسطه‌گری‌های مالی، تعداد شاغلین در بهار امسال نسبت به بهار سال گذشته کاهش یافته است. در بخش بهداشت و مددکاری اجتماعی نیز بیش از ۴۵ هزار نفر از شاغلین کاسته شده که البته دلیل این امر کاهش فعالیت مطب‌ها و کلینیک‌های خصوصی تحت تاثیر شیوع بیماری کرونا بوده است.

آموزش‌های فنی به جوانان جویای کار یک نیاز است سهم بالای صنعت از مهارت‌آموزی

آمارهای منتشر شده در زمینه‌های مختلف مهارت‌آموزی نشان می‌دهد آموزش‌های فنی بخش صنعت به جمعیت جوانان شاغل یا جویای کار در کشور، بیشترین سهم آموزش‌های تخصصی حوزه مهارت را به خود اختصاص داده است. بر اساس گزارش مرکز آمار و اطلاعات راهبردی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، سهم آموزش‌های فنی و حرفه‌ای حوزه صنعت در بازه سنی جوانان ۲۰ تا ۲۴ ساله در سال گذشته (۵۰.۲ درصد) کل آموزش‌های مهارت‌آموزی را شامل شده و این در حالی است که این آمار نسبت به سال قبل از آن با کاهش (۳.۴ درصدی) روبه‌رو بوده است. همچنین میزان آموزش‌های جوانان ۲۵ تا ۲۹ ساله در بخش‌های صنعتی در سال ۱۳۹۹ عدد (۴۶.۶ درصد) را نشان می‌دهد که نسبت به سال قبل از آن افزایش ۰.۱ درصدی را به ثبت رسانده است.

رفاه اجتماعی حتماً بستر گسترش آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در روز و مورد نیاز جامعه کار و تولید را فراهم آورده و موجب تغییر نگاه جامعه و جوانان، بخصوص تحصیلکردگان دانشگاهی در حوزه مهارت خواهد بود و به طور حتم این تغییر دیدگاه می‌تواند بخش قابل توجهی از مشکلات اشتغال و جوانان جویای کار را برطرف سازد.

حجت‌الله عبدالملکی، وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی در سفر به کشور تاجیکستان به همراه رئیس‌جمهور، تبادل تجربیات و سیاست‌های حوزه اشتغال، مهارت‌آموزی و آموزش‌های فنی و حرفه‌ای را از جمله سیاست‌های این وزارتخانه در راستای حل مشکلات حوزه اشتغال و تولید عنوان کرد.

وی مهارت‌آموزی را از حلقه‌های مفقوده زنجیره تولید و اشتغال دانسته و می‌گوید: «ما آموزش‌های فنی و حرفه‌ای را بر اساس نیاز بازار، گسترش خواهیم داد و باید بررسی کنیم در هر منطقه چه مهارتی نیاز است و بر اساس آن آموزش دهیم تا در تأمین مالی و بازاریابی کمک کنند. در این راستا، ۳۵۰ واحد آموزش فنی و حرفه‌ای را به واحد کارآفرینی ارتقاء می‌دهیم که خود یک انقلاب محسوب می‌شود.»

در واقع شرایط روز جهان دیگر مانند گذشته نیست که یک فرد با دارا بودن یک مهارت، دهه‌های متمادی بتواند معیشت خود و خانواده را تأمین کند، بلکه امروزه ما با کاهش عمر فناوری در سطح جهان، شاهد کاهش عمر مهارت نیز هستیم و بازآموزی و بازسازی در این حوزه به عنوان یک ضرورت جهانی مطرح و کلید ورود به بازار کار و تلاش در راستای سیاست‌های اشتغالزایی دولت‌ها به شمار می‌رود.

بدون تردید نگاه اثرگذار مهارت در حوزه تغییرات نیازمند اشتغالزایی در کشور می‌تواند زمینه‌ساز ایجاد اشتغال گسترده و همچنین یاری‌رسان افراد جویای کار در قالب فارغ‌التحصیلان دانشگاهی باشد و در این راستا، توجه دانش‌آموختگان بدون مهارت به فراگیری آموزش‌های فنی و حرفه‌ای، علاوه بر رفع مشکلات آنها در زمینه کارجویی، می‌تواند به مشخصه بارز آنها در محل کار تبدیل شود.

نگاه دولت سیزدهم به مهارت‌آموزی
توجه دولت سیزدهم در سیاستگذاری‌های حوزه مهارت‌آموزی و طرح مسأله نیروی کار ماهر در برنامه‌ها و سیاست‌های کلی وزارت تعاون، کار و

چتر مهارت‌آموزی در قالب علم روز مرتبط با تولید و خدمات و به روز کردن مداوم این آموزش‌ها، نیازمند سیاستگذاری کلان و برنامه‌ریزی دولت‌ها است و این دولت‌ها هستند که می‌توانند در مسیر توسعه با نگاه اثرگذار در حوزه آموزش‌های مهارتی، سرعت رو به رشد صنعت و خدمات را در کشور موجب شوند. گفتنی است میزان آموزش‌های فنی و حرفه‌ای ارائه شده در بخش‌های خدمات، فرهنگ و هنر و کشاورزی در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۳۹۸ با افزایش اندکی را تجربه کرده و با در بسیاری از اوقات، تفاوت درصدی مشخصی را شاهد نبوده است.

مهارت؛ کلید برون‌رفت از انسداد شغلی

زمانی که جامعه امروز با خیل عظیم بیکاران تحصیلکرده دانشگاهی روبه‌رو است و این بخش از جامعه در مسیر برون‌رفت از این شرایط، با انسداد در استخدام روبه‌رو می‌شوند، راهکار این مشکل در واقع، تغییر است و مهارت با توجه به ماهیت خود و شرایط روز جهان در حوزه کسب‌وکار و اشتغال، چاره این تغییر است.

نقش مهارت در اقتصاد، تولید و توسعه

نگاه به شرایط امروز دنیا و نقش مهارت در راستای پیشبرد اهداف اقتصادی و تولیدی در کشورهای توسعه‌یافته، نشان‌دهنده اهمیت و اثرگذاری این مهم در توسعه اقتصادی و رونق تولید است. در واقع به هر میزان نیروی کار از درجه تخصص و مهارت بالایی در حیطه کاری خود برخوردار باشد، به همان اندازه با تکیه بر دیگر شاخص‌های کلان اثرگذار در تولید، ما شاهد افزایش بهره‌وری نیروی کار و خروجی مثبت تولید خواهیم بود. توجه به شکل‌گیری انقلاب مهارتی در جهان در سال‌های اخیر و تجربه موفق کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه در خصوص سیاستگذاری در آموزش‌های گسترده حوزه‌های مختلف بخصوص بخش صنعت و البته نگاه به نیروی کار به عنوان افراد دارای مهارت در بخش‌های تخصصی اشتغال و تولید، بستر ساز ایجاد افزایش بی‌سابقه بهره‌وری کار با استفاده از توانمندی‌ها و ظرفیت‌های نیروی کار زنده و ماهر در حوزه‌های مختلف مانند صنعت، خدمات، فرهنگ و هنر و کشاورزی شده است. در واقع، در دنیای تولید و خدمات امروز در جهان رو به رشد و توسعه، گسترش

آمارهای رسمی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی می‌گوید:

بهره‌مندی ۶۳۰۰ کارفرما از مشوق‌های بیمه‌ای

طرح اعمال مشوق‌های بیمه کارفرمایی بر اساس بند «الف» تبصره (۱۸) قانون بودجه سنواتی برنامه ششم توسعه و در چارچوب سیاست‌های اقتصاد مقاومتی با هدف تحریک بخشی به بازار کار به اجرا درآمده است. این طرح برای حمایت از کارفرمایان و صاحبان کسب‌وکارهای آسیب‌دیده از شیوع ویروس کرونا و ایجاد اشتغال با ترغیب و تشویق کارفرمایان کارگاه‌های تولیدی و خدماتی به استفاده از نیروی کار جدید تهیه و ابلاغ و در دستور کار قرار گرفت. کارفرمایان کارگاه‌ها و مؤسسات مشمول در صورت به‌کارگیری نیروی کار جدید از مشوق‌های بیمه‌ای به مدت دو سال بهره‌مند خواهند شد.

مشوق بیمه، وجهی معادل حق بیمه سهم کارفرما به علاوه سه درصد سهم بیمه‌بیکاری است که در چارچوب دستورالعمل طرح، ماهانه به حساب کارفرما واریز می‌شود. در واقع ۲۳ درصد حداقل دستمزد تعیین شده از سوی شورای عالی کار بابت مشوق بیمه‌ای در نظر گرفته شده که توسط دولت به حساب کارفرما واریز شده و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی وظیفه نظارت بر آن را برعهده دارد.

آخرین گزارش عملکرد طرح مشوق بیمه کارفرمایی نشان می‌دهد تاکنون بیش از ۶ هزار و ۳۰۰ کارفرما برای بهره‌مندی از معافیت حق بیمه ثبت‌نام کرده و از مجموع ۱۹ هزار نفر از جویندگان کار ۱۶ هزار نفر جذب بازار کار شده‌اند. کارفرمایان جهت برخورداری از مزایای این طرح نیازمند داشتن مجوز فعالیت از مراجع رسمی کشور و داشتن کد بیمه کارگاهی هستند. کارجویان نیز با داشتن مدرک تحصیلی لیسانس و بالاتر، حداکثر سن ۳۸ سال و داشتن سابقه حداکثر ۳۶ ماه بیمه تأمین اجتماعی می‌توانند در این طرح ثبت‌نام کنند. بیکاران و کارفرمایان به صورت جداگانه می‌توانند با مراجعه و ثبت‌نام در سامانه (moshavegh.mcls.gov.ir) ثبت‌نام کرده و از مزایای این طرح بهره‌مند شوند.

دستمزد کارگران، یک‌سوم در آمد خانوار شهری است معنای حقیقی عدم تطابق دخل و خرج

بررسی‌های یک گزارش در سال گذشته نشان می‌دهد حداقل حقوق و دستمزد سالانه کارگران در سال ۱۳۹۹ حدود ۳۰ درصد متوسط در آمد سالانه یک خانوار شهری محاسبه شده است. مجموع حداقل دستمزد دریافتی کارگران در سال گذشته حدود ۲۲ میلیون و ۴۰۰ هزار تومان برآورد شده و این در حالی است که متوسط در آمد سالانه یک خانوار شهری در کشور بیش از حدود ۷۴ میلیون تومان عنوان شده است.

بر اساس گزارش مرکز آمار و اطلاعات راهبردی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، حداقل حقوق و دستمزد دریافتی کارگران در سال ۱۳۹۹ برابر با ۵۳ درصد متوسط در آمد سالانه خانوار روستایی در این سال عنوان شده و بر همین اساس، در آمد خانوار روستایی در حدود ۴۲ میلیون تومان برآورد شده است. گفتنی است میانگین دریافتی کارگران نسبت به متوسط در آمد سالانه خانوارهای شهری و روستایی در سال ۱۳۹۸ نسبت به سال گذشته شرایط بهتری را تجربه کرده به ترتیب در مقایسه با متوسط در آمد خانوارهای شهری و روستایی حدود ۲۴ و ۶۲ درصد بوده است. این در حالی است که حداقل دستمزد جامعه کارگری در سال ۱۳۹۸ با شرایط تورمی ۳۴.۸ درصدی، افزایش ۳۶.۴ درصدی و در سال ۱۳۹۹ با نرخ تورم ۳۶.۴ درصدی افزایش دستمزد ۲۰.۹ درصدی داشته است.

خواسته چندین ساله کارگران

ناصر چمنی، کارشناس حوزه کار می‌گوید: «اجرای کامل قانون کار در خصوص تعیین دستمزد، دهه‌هاست تبدیل به خواسته اصلی کارگران شده و در این ارتباط، ماده (۴۱) قانون کار صراحتاً اعلام کرده است که دستمزد کارگران چگونه باید تعیین شود. در بند دوم این ماده گفته شده که یک کارگر باید بتواند با سبب معیشت دستمزدی تا پایان ماه امرار معاش داشته باشد.» وی اضافه کرد: «به صورتی که انتظار جامعه کارگری و متن صریح قانون است، انتظار جامعه کارگری در دهه‌های گذشته محقق نشده است. همچنین تبصره دوم ماده (۴۱) قانون کار به طور خاص مدنظر تصمیم‌گیران دستمزد قرار نگرفته و انتظار جامعه کارگری ملاک قرار گرفتن قانون کار در تعیین است.» چمنی در ادامه با اشاره به اینکه در این زمینه می‌توان با اختصاص بسته‌های حمایتی باری‌راز دوش جامعه کارگری برداشت و تحمل شرایط را ساده‌تر کرد، گفت: «با توجه به اینکه کشش اقتصادی جامعه از سوی کارگران قابل درک است، نمی‌توان انتظار داشت که به یکباره دستمزد به بالای خط فقر برسد، اما انتظار یک افزایش منطقی نیز از طرف کارگران که معیشت آنان را تأمین کند، انتظاری غیرممکن نیست.»

اجرای کامل قانون کار در خصوص تعیین دستمزد، دهه‌هاست تبدیل به خواسته اصلی کارگران شده و در این ارتباط، ماده (۴۱) قانون کار صراحتاً اعلام کرده است که دستمزد چگونه باید تعیین شود